

Sikainfluenssa ajoi rokotuskriitikot liikkeelle

(Ilkka Pernu, Helsingin Sanomat 31.10.2009)

Moni taisi yllättyä, kuinka kiihkeästi sikainfluenssarokotusta on Suomessa vastustettu. Osa hoitajista ja lääkäreistä, siis alan ammattilaisistakin, on ilmoittanut, ettei aio ottaa rokotusta.

Miten tämä on mahdollista? Elämmehän maassa, jossa rokotetaan melkein kaikki. Vain noin promille vanhemmista jättää lapsensa kokonaan rokottamatta.

Määräänsä nähden rokotuskriitikot ovat kuitenkin äänekkäitä. Yksi taho on erityisen näkyvästi esillä.

Vuonna 2002 perustettu Rokotusinfo-yhdistys kerää nettisivuilleen rokotusuutisia ja lähettelee tiedotteita.

Nyt se vaatii Suomeen sikainfluenssarokotetta, joka ei sisällä adjuvantti-lisäainetta. Yhdistys vetoaa Maailman terveystieteiden WHO:n suositukseen antaa raskaana oleville adjuvantitonta rokotetta.

Rokotusinfon puheenjohtajan Jyrki Kuoppalan mukaan yhdistys on potilaan oikeuksien asialla. Yhdistyksen mukaan rokotusten haitoista ei kerrota riittävän selkeästi potilaille tai rokotettavien lasten vanhemmille.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rokoteohjelmayksikön johtajan Tuija Leinon mukaan Rokotusinfo on suorastaan rokotusvastainen; ainakin sen retoriikka on samanlaista kuin ulkomaisien rokotusvastaisten järjestöjen.

"Yhdistyksen tiedonvälitys on tarkoitushakuista. He pukevat tieteen kaapuun väärää, vahingollistakin tietoa."

Tähän asti rokotusten vastustus on ollut kiihvainta maissa, joissa rokotukset ovat pakollisia. Esimerkiksi Britanniassa on paljon asialle omistautuneita yhdistyksiä. Rokotusvastaisten järjestöjen toimijat ovat usein ihmisiä, jotka uskovat, että heidän lapsensa autismi johtuu rokotteesta.

Yhdysvalloissa rokotusvastaisuuden nimissä on ääritapauksissa sabotoitu nettisivuja ja uhkailtu rokotevalmistajia.

Toisin on Pohjoismaissa, joissa ylivoimainen enemmistö väestöstä ottaa rokotukset, vaikka se onkin vapaaehtoista. Yhtenä syynä on yhteisöllinen ajattelu.

"Aikaisemmin täällä on ajateltu, että kun muut suojaavat lapsensa rokotteilla, niin minäkin otan, etten tartuta muita. Rokottamattomat syövät laumasuojaa, ja laumassa piileskelijöille vapaapaikkoja on vain muutama", Tuija Leino sanoo.

Mutta tilanne on muuttumassa. Yksi syy rokotusvastaisuuden lisääntymiseen on historia. Tai se, ettei historiaa ole. Nykyinen lapsia hankkiva sukupolvi kokee, ettei rokotteista ole mitään hyötyä - eihän niitä tauteja, joita vastaan rokotetaan, enää edes ole olemassa!

Rokotusvastaisuus kulkee käsi kädessä myös ympäristöajattelun nousun kanssa. Samaan aikaan ihmiset hakevat tietoa internetistä. Ja sieltä ei rokotuksille kielteinen materiaali lopu.

Niinpä ei ole lainkaan tavatonta, että vanhemmat saapuvat terveydenhoitajan vastaanotolle mukanaan netistä tulostettuja papereita.

Nämä vanhemmat ovat tavallisia vanhempia, jotka ovat kuulleet hiekkalaatikon reunalla juttuja tai lukeneet netistä rokotusten sivuvaikutuksista ja haluavat keskustella terveydenhoitajan kanssa.

Terveydenhoitajia onkin alettu ohjeistaa kohtaamaan rokotuksia epäileviä vanhempia. THL:n oppaassa edellä mainittuja kutsutaan varovaisiksi vanhemmiksi: "He kyseenalaistavat rokotusten tarpeellisuuden ja pohtivat, olisiko ehkä sittenkin turvallisempaa sairastaa tauti kuin rokottaa sitä vastaan."

Niin sanottujen epäilevien vanhempien kanssa keskustelu ei enää onnistukaan.

"He eivät luota rokotuksiin vaan pitävät niitä vaarallisina ja tehottomina sekä itse tauteja harmittomina ja jopa toivottavina."

Leinon mukaan heitä "ei voi käännättää, vaikka heidän kanssaan istuisi tunnin".

Porilaista homeopaattia Merja Lindströmiä voisi kutsua epäileväksi vanhemmaksi. Itse hän sanoo olevansa erittäin rokotusvastainen.

"Ensimmäinen lapsenlapseni sai 16 vuotta sitten rajun reaktion kolmoisrokotteesta. Heti rokotuksen jälkeen hän alkoi huutaa tuskaisesti. Huutoa jatkui kymmenen tuntia. Tapauksen jälkeen aloin ottaa selvää rokotteiden haitoista. Siihen asti olin uskonut, että rokotteet ovat hyödyllisiä ja turvallisia. Perheessämme ei ole otettu yhtään rokotusta tämän jälkeen, eikä oteta."

Lindström sanoo, ettei hän luota länsimaiseen lääketieteeseen. "Se ei ole enää tiedettä, vaan lääkebisnestä, jonka tarkoitus on kehittää yhä uusia ja kalliimpia lääkkeitä kyseenalaisin perustein."

Lääkebisnes on asia, joka jakaa terveydenhoidon ammattilaistenkin mielipiteet.

"Papilloomavirusrokotteita mainostettiin julmasti ja röyhkeästi. Ne ovat kalliita, eikä suoja välttämättä kestä kauan. Ei kaikkea kannatakaan uskoa. Kaupallisia intressejä on paljon", Tuija Leino myöntää.

Sikainfluenssarokotetta on epäilty sen aiheuttamien sivuvaikutusten vuoksi. Nopeasti käyttöön haluttua rokotetta ei epäilyjen mukaan ole ehditty testata riittävästi.

Samaan aikaan muita influenssarokotteita on moitittu tehottomiksi ja siten turhiksi. Yksi näkyvimmistä kriitikoista on Eiran sairaalan lääkäri Antti Heikkilä.

"Vuotuiset flunssarokotukset eivät todellisuudessa estä mitään. Aikoinaan oma kuntoni romahti flunssarokotteesta, ja siksi olen oppinut kuuntelemaan potilaita, joilla on samansuuntaisia kokemuksia. En usko virallisia vähättelyjä rokotteiden haitoista."

Menneellä viikolla tapahtui se, mitä osattiin odottaa: 25-vuotias nainen kuoli, ja kuoleman osasyiksi epäillään sikainfluenssaa.

Tapaus taisi saada monen epäroivän suomalaisen pohtimaan tilannetta uudelleen. Rokotuspisteissä on paikoin ollut jopa ruuhkaa.